

Plaatsbekleding!

Liturgiesuggesties:

Schriftberijming 33: 1, 2 en 3 of Gezang 218 of Psalm 95: 1 en 2 (OB)

Psalm 138: 1 of Psalm 95: 3 en 4 (OB)

Psalm 138: 3 of Psalm 19:7 (OB)

Marcus 15:1-15

Gezang 183: 1 en 3 of Psalm 16: 1 en 4 (OB)

Na verkondiging: Gezang 183: 4 en 6 of Psalm 22:13 (OB)

Na uitdelen brood: Psalm 22: 10 of Psalm 32: 1 en 2 (OB)

Na uitdelen wijn: Psalm 22: 11 of Psalm 32: 3, 4, 5 en 6 (OB)

Psalm 103: 1 (OB) of Psalm 138: 4 (OB)

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Op de heuvel Golgotha - even buiten Jeruzalem - liggen drie lange kruispalen gereed.

De dwarsbalken zullen de veroordeelden er straks zelf heen moeten dragen.

Drie kruisen op Golgotha.

Voor Bar-Abbas is - als de aanvoerder - het middelste kruis bedoeld.

Naast hem zullen ter linker- en ter rechterzijde over enige dagen twee helden van zijn knokploeg hangen.

Bar-Abbas.

Jezus, Bar-Abbas zegt één van de handschriften van het Nieuwe Testament.

Zijn naam betekent: Zoon van Abba, zoon van de vader.

Ergens las ik dat die naam ook gegeven werd aan zonen van rabbijnen.

Voelt u de spanning in het Evangelie?

Hoe dicht komt zijn naam bij die van onze Heiland?

Jezus, Bar-Abbas. Jezus, Zoon van de vader.

Een Jezus-figuur. Een Messias. Een bevrijder.

De Bijbel typeert hem en zijn twee helpers als ... rovers of moordenaars.

Maar gewone rovers of moordenaars waren ze zeker niet.

Anders zou niet heel het volk voor Bar-Abbas hartstochtelijk partij hebben gekozen.

Bar-Abbas is de leider van een groep rebellen.

Opstandelingen, die men in de dagen van Jezus "Sikariërs" noemde.

Ze behoorden tot de uiterst linkervleugel van de Zeloten.

Een Hamas-beweging.

De uiterst linkervleugel van de PLO.

Sikariërs. Dolkmannen of messenmoordenaars.

Een verzetsbeweging die met hun messen en dolken alles wat Romeins of Romeins-gezind van het leven beroofde.

Bar-Abbas is hun aanvoerder.

Bij de Romeinen berucht, bij de Joden zeer populair.

Deze Bar-Abbas is nu in handen van Pontius Pilatus gevallen.

Hoe is het mogelijk geweest?

Misschien dat hij gewond is geraakt in een oproer ...

Misschien dat iemand hem heeft verraden ... voor dertig zilverstukken of zo.

In ieder geval zit hij nu veilig achter slot en grendel in één van gevangencellen van Pilatus.

Pilatus wil een voorbeeld stellen.

Hij zal Bar-Abbas en zijn helpers een meest verschrikkelijke dood laten sterven aan het kruis.

Maar Pilatus wacht met deze gruwelijke executie tot het grote Paasfeest.

Dan kunnen al de pelgrims - van heinde en verre naar Jeruzalem gekomen - deze afgrijselijke marteling-ter-dood aanschouwen.

Dàt zal ze afschrikken.

De drie kruisen liggen op Golgotha klaar.

De drie gaten voor de palen zijn in de rotsheuvel uitgehakt.

Onder zwaar escorte zullen Bar-Abbas en zijn helden daar over een paar dagen naar toe worden gebracht.

Daar zal hij hangen tot zijn geest het begeeft.

Pontius Pilatus - de romeinse stadhouder - is zelf naar de burcht Antonia gekomen en heeft het garnizoen versterkt.

Het programma zal stipt worden afgewerkt ...

Dat kun je met een gerust hart aan de romeinse militaire organisatie overlaten.

*

Intussen, broeders en zusters, jongelui, doet Jezus Christus, de Zoon van David, op Palmzondag zijn intocht in Jeruzalem.

"Hosanna, gezegend Hij, die komt in de naam van de HERE."

Met palmtakken wordt deze Koning der Joden begroet.

En de spanning in Jeruzalem stijgt.

Zou Jezus van Nazareth nu de plaats van Bar-Abbas gaan innemen?

Het eerste wat Jezus in Jeruzalem doet is precies wat Israël van een Zoon van David mag verwachten.

Net als koning Asa, Hizkia en Josia wordt er orde op zaken in de tempel gesteld.

Tempelreiniging.

En Jezus, de Christus, geselt de markt en de beurs ... uit de Voorhof-der-gebeden.

Ondanks de haat van de Hogepriester en de Commandant van de tempelpolitie blijft Hij voorlopig nog op vrije voeten.

Voorlopig nog.

Op Bar-Abbas wacht het kruis ...

*

Dat was nog maar een paar dagen geleden.

Er is heel wat gebeurd die afgelopen dagen in Jeruzalem.

De feiten even op een rij:

- Marcus 11: de intocht in Jeruzalem.

- Marcus 12: overpriesters en Schriftgeleerden en oudsten van het volk vragen indringend naar zijn bevoegdheid en zijn theologische denkbeelden.
- Marcus 13: gesprek van Jezus met zijn discipelen over de dingen die staan te gebeuren, nu en straks.
- Marcus 14: de zalving, de instelling van het avondmaal en het verraad; gevangen en voor de Joodse Raad.
- Marcus 15: Jezus voor Pilatus.

Jezus gaat van hand tot hand.

Via, via, via. ... Via Dolorosa. ... Lijdensweg.

Ze hebben Jezus - na zijn verhoor voor de Joodse Raad - Hem voor Pilatus gebracht.

Als een gevangene hebben ze Hem geboeid.

Hun aanklacht: 'Hij noemt Zichzelf ... de Koning der Joden.'

Pontius Pilatus.

Pontius: dat is zijn achternaam

Pilatus: speerwerper, dat is zijn bijnaam.

Als alle Judese stadhouders is hij een ambtenaar.

Ondergeschikt aan de keizer in Rome.

Aan hem, aan de keizer, is hij verantwoording schuldig.

Het proces Jezus zal hem straks zijn leven kosten - las ik in een apocrief evangelie.

Op de vroege morgen van de Goede Vrijdag vindt het verhoor door Pilatus plaats.

"Zijt Gij de Koning der Joden?"

Blijkbaar is dat de aanklacht, waarmee de Joodse leiders Jezus voor Pilatus hebben gebracht.

Maar de romeinse stadhouder laat zich niets wijs maken door deze "menigte".

Uit ervaring weet hij hoe groepjes profiteurs een volk kunnen misleiden.

"Zijt Gij de Koning der Joden?"

Pilatus kan een dergelijke aanklacht natuurlijk niet naast zich neer leggen.

En met de woorden: "Gij zegt het", erkent Jezus een koning te zijn.

O ja, Pilatus moet rechtspreken over Jezus.

Het ligt zo besloten in het plan van God.

Maar hij vindt het maar wat moeilijk.

"Zie, hoevele beschuldigingen zij tegen U inbrengen."

Maar Jezus zwijgt en zal zijn mond niet meer opendoen.

Pilatus verwondert zich.

Ik denk, broeders en zusters, jongelui, dat Pilatus in het zwijgen van Jezus iets ontdekt en gevoeld heeft van het unieke van het wonder van de Zoon van God.

De aardse en de hemelse Rechter staan een ogenblik tegenover elkaar.

Wie is nu de eigenlijke rechter? zou je op dit moment in de heilsgeschiedenis kunnen afvragen.

Pilatus of Jezus?

Nú beslist de aardse rechter over de Hemelse.

Op de jongste dag beslist de hemelse Rechter over de aardse.

Als ik nog dieper denk ... dan zie ik hier de zwijgende Knecht des Heren voor Pilatus staan.

En Hij staat daar niet voor Zichzelf.

Hij staat daar, gemeente, voor ons.

Onze zwijgende Plaatsvervanger staat daar voor de Zijnen.

Daarom kán Jezus niet antwoorden.

Hij kan en mag Zich niet verdedigen.

Ondanks de vele beschuldigingen die tegen Hem worden ingebracht.

Ze zijn een leugen.

Jezus is de volkomen On-schul-di-ge.

Met grote nadruk betuigt Marcus dat.

Jezus, de Onschuldige.

Pilatus spreekt het straks uit:

"Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan?"

"Ik vind geen schuld in Hem."

Jezus, de zwijgende Plaatsvervanger, zwijgt.

Als Onschuldige moest Hij ter door worden veroordeeld.

Als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, gaat de Heiland de weg naar de offerheuvel Golgotha.

Hij draagt de Zijnen in zijn hart.

Zijn liefde gaat uit naar ons.

En al de beschuldigingen die op óns zouden moeten neerkomen ... neemt Hij op Zich.

Al de beschuldigingen, die sinds het paradijs óns hadden moeten treffen, neemt Hij mee tot in de duisternis van de Godverlatenheid aan het kruis.

Omdat wij, u en jij en ik, die des doods schuldig waren, vrijgesproken zullen worden.

Door het plaatsvervangend zwijgen van dit Lam van God.

*

Maar wat doet Pilatus?

Met Romeins rechtsgevoel kan de stadhouder tot geen andere conclusie komen:

'Deze Jezus ... Hij is onschuldig.'

Maar het leven van een zoveelste-rangs rabbi uit een verafgelegen provincie ... weegt niet op tegen de kans op een nieuw oproer.

Pilatus wil in geen geval dáárdoor geschaad worden in zijn politieke carrière.

De Joodse leiders hebben dóór dat Pilatus eigenlijk met de zaak Jezus geen raad weet.

Pilatus schuift zijn verantwoordelijkheid van zich af.

Hij kiest voor een verlegenheidsoplossing.

Ze mogen kiezen: Jezus of Bar-Abbas.

Blijkbaar een oud gebruik: Op een Joodse feestdag iemand gratie verlenen op de wens van het volk.

En daar staan ze dan:

De twee zonen van de vader: Jezus tegenover Bar-Abbas.

Twee die in aanmerking komen voor de titel:

Koning van de Joden.

Bar-Abbas: de rebellen-aanvoerder, een man van geweld, een man met bloed aan zijn handen.

En Jezus: de man van God, de Zoon des mensen, de Heiland der wereld.

Tegen alle verwachting in kiest het volk - opgehitst door de overpriesters - vóór Bar-Abbas en tégen Jezus.

"Wat moet ik dan doen met Hem, die gij de Koning der Joden noemt?"

"En zij schreeuwden wederom: "Kruisig Hém!"

Pilatus sputtert tegen voor de tweede keer:

"Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan?"

"Zij schreeuwden des te meer: Kruisig Hem!"

Pilatus geeft het op.

Om een nieuw oproer te voorkomen kan hij niet anders doen dan toegeven.

Niet om recht te doen, maar "om de schare haar zin te geven."

*

Morgen begint in Jeruzalem het Paasfeest.

De zaak Bar-Abbas tegen Jezus van Nazareth is niet meer alleen een zaak van de priesters en de Romeinen ...

Nee, het héle volk is er bij betrokken.

En u en jij en ik.

Het Paaslam kan geslacht worden.

Een Lam in de plaats van een mens.

Jezus in plaats van Bar-Abbas.

Straks, achteraf, wordt het allemaal duidelijk.

Wat heeft God in de hemel de regie op aarde toch uitstekend in handen.

"En hij - Pilatus - gaf Jezus, na Hem gegeseld te hebben, over om gekruisigd te worden."

Bar-Abbas, de schuldige, komt vrij, ... doordat Jezus, de onschuldige, zijn plaats inneemt.

Dat is, broeders en zusters, jongelui, het goddelijk geheim van Goede Vrijdag.

Jezus, de eerstgeboren Zoon van de Vader, neemt de plaats in van de eerstgeboren Zoon van Abbas.

Zoals een lam - op het Paasfeest - de plaats innam van de eerstgeborene uit het gezin van een Israëliet.

En als het over plaats-inneming, plaats-bekleding, gaat ... dan gaat het ook over ons.

Want ook wij, u en jij en ik, zouden evenals Bar-Abbas schuldig zijn bevonden.

Wij, opstandelingen, tegen het gezag van onze God.

Van nature zijn wij blijkbaar geen haar beter dan deze zoon van Abbas.

O ja, hoe verging het verder met Bar-Abbas?

Geen kruis voor hem.

Maar de vrijheid, omdat Jezus zijn plaats innam.

Ik heb geprobeerd na te gaan of er na Pasen nog iets over Bar-Abbas is geschreven.

De boeken in mijn studeerkamer zwijgen verder over hem.
Ik kan u dus niet vertellen of de ruil met Jezus zijn leven en zijn hart heeft veranderd.

Maar, broeders en zusters, jongelui, - en dat is het geweldige - als wij tegenover Jezus komen te staan, als Hij beslag gaat leggen op ons leven, als Hij in de plaats van ons gaat staan in het gericht van God, ... mogen wij als bevrijde mensen wandelen voor Gods aangezicht.

Plaatsbekleding.

Dat betekent: Jezus neemt mijn plaats in.

Dat mogen we geloven, omdat het Goede Vrijdag en omdat het Pasen is geweest.

[Dat mogen we met elkaar vieren in het Heilig Avondmaal, in het ontvangen van het brood en de wijn.]

Aan ons de keus of wij van plaats willen ruilen met Jezus.

Wie kiest voor Bar-Abbas, kiest voor een leven voor zichzelf, voor een wereld van geweld en bloed en dood.

Een leven tegen Gods rechtsregels in.

Een leven tegen Gods wil.

Wie kiest voor Jezus, kiest voor een schuilen achter het bloed van het Lam.

Een Lam dat voor de zonden is geslacht.

Een Lam van voorbijgaan.

Zijn bloed aan de deurposten van ons levenshuis.

Gods verderfengel gaat daaraan voorbij.

Dat is een leven in het licht van Goede Vrijdag en van Pasen.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden – 9 april 1995

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !